EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 14.11.2013.
COM(2013) 784 final

RADNI DOKUMENT KOMISIJE

za ocjenu kvalitete podataka u izvješćima država članica iz 2012. o platnoj bilanci, međunarodnoj trgovini uslugama i izravnim inozemnim ulaganjima

RADNI DOKUMENT KOMISIJE

za ocjenu kvalitete podataka u izvješćima država članica iz 2012. o platnoj bilanci, međunarodnoj trgovini uslugama i izravnim inozemnim ulaganjima

1. UVOD

Člankom 4. stavkom 3. Uredbe (EZ) br. 184/2005 Europskog parlamenta i Vijeća o statistikama Zajednice u vezi s platnom bilancom, međunarodnom trgovinom uslugama i izravnim stranim ulaganjima („Uredba o PB-u") [1] utvrđeno je sljedeće:

„Komisija uz pomoć Odbora za platnu bilancu iz članka 11. stavka 1. ocjenjuje kvalitetu prenesenih podataka na osnovi izvješća o kvaliteti. Navedena se ocjena Komisije šalje na uvid Europskom parlamentu."

Ovim se radnim dokumentom ocjenjuje kvaliteta podataka u izvješćima država članica iz 2012. godine. Izrađen je uz pomoć Odbora za platnu bilancu, kao što je propisano Uredbom o PB-u. Temelji se na rezultatima vježbe ocjene kvalitete platnih bilanci (PB) koju je Eurostat proveo u razdoblju između siječnja i lipnja 2013. godine.

Nakon kratkog opisa načela primijenjenih na ocjenjivanje kvalitete službenih statistika i kratkog pregleda poteškoća na koje se naišlo pri pripremi podataka o PB-u u globaliziranom okruženju, u ovom se dokumentu analizira u kojoj mjeri podaci o PB-u udovoljavaju načelima kvalitete na kojima se temelji Europski statistički sustav (ESS).

Pritom se izvješće prije svega usredotočuje na pravne obveze država članica da pripreme i dostave podatke o PB-u te na pitanje koliko one ispunjavaju te obveze. Također se pružaju informacije važne za ocjenu kvalitete podataka o PB-u, s posebnim naglaskom na ukupnim agregatima i glavnim komponentama potrebnim za pripremu agregata.

2. OCJENA KVALITETE SLUŽBENIH STATISTIKA

Ocjena kvalitete PB-a godišnja je vježba koju provodi Eurostat u skladu s načelima utvrđenim Uredbom Komisije (EZ) br. 1055/2008 o provedbi Uredbe (EZ) br. 184/2005 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu mjerila kvalitete i izvješća o kvaliteti statistike platne bilance[2]. Ocjenom kvalitete PB-a provjerava se sukladnost sa svim mjerilima kvalitete iz članka 12. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 223/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2009. o europskoj statistici[3], a to su: relevantnost, točnost, pravovremenost, preciznost, dostupnost i jasnoća, usporedivost i usklađenost.

---

1 SL L 35, 8.2.2005., str. 23.
2 SL L 283, 28.10.2008., str. 3.
3 SL L 87, 31.3.2009., str. 164.

Eurostat je uložio velike napore u razvijanje metoda upravljanja kvalitetom i alata za podršku izradi europskih statistika visoke kvalitete. Izvješća o kvaliteti temelj su ocjene kvalitete, koja je pak polazište za poboljšanje kvalitete. „Priručnik o izvješćima o kvaliteti ESS-a" detaljno opisuje čitav niz metoda koje se mogu koristiti za ocjenjivanje kvalitete službenih statistika[4], a koje se razlikuju prema tipu statističkih procesa.

Svrha statistika je stvoriti procjene nepoznate vrijednosti; te procjene nisu jednake stvarnim vrijednostima zbog varijabilnosti i otklona. U statistikama se može pronaći čitav niz pogrešaka zbog uporabe uzorka kao i neuzoračkih pogrešaka. Za statistike zasnovane na istraživanju na temelju uzorka postoji utvrđena teorija provjere točnosti kojom se promatra varijabilnost procjenitelja u odnosu na očekivanu vrijednost, izraženo putem varijance, standardne pogreške, koeficijenta varijacije ili intervala povjerenja. Poput nacionalnih računa, podaci o platnim bilancama pripremaju se kao agregati raznovrsnih primarnih statistika, nekih utemeljenih na istraživanjima na uzorcima, nekih izvedenih iz administrativnih podataka, a nekih koje proizlaze iz modela. U slučaju agregiranih statistika, kakve su platne bilance, točnost se ne može mjeriti izravnim pristupom. Dva glavna instrumenta koja se, prema priručnicima o kvaliteti statistika, mogu koristiti za ocjenu kvalitete statistika ove vrste su analiza revizija te ispitivanje pogrešaka i propusta[5]; ovo izvješće obuhvaća oba ta instrumenta.

MMF je također razvio norme za ocjenu kvalitete statistika, koje su sastavni dio Okvira za ocjenu kvalitete podataka (DQAF). Jedan zaseban DQAF posvećen je platnim bilancama[6].

Izvješća Eurostata o kvaliteti platnih bilanci odražavaju norme koje je uspostavio ESS, a utvrđene su DQAF-om. Kako bi ta izvješća obuhvatila što više različitih osobina kvalitete podataka, njihov je sadržaj s vremenom proširen, a u budućnosti će se dalje unapređivati.

Premda kvaliteta agregiranih statistika nije jednostavan zbroj kvalitete svih primarnih podataka na kojima se statistika temelji, kvaliteta podataka o platnoj bilanci nedvojbeno ovisi o kvaliteti svih izvora podataka na kojima je utemeljena. Izvješća o kvaliteti redovito se pripremaju za međunarodnu trgovinu robama[7], glavnu komponentu tekućeg računa; bilo bi, međutim, iznimno skupo i dugotrajno ocjenjivati kvalitetu svake pojedinačne komponente koja se unosi u PB.

3. POTEŠKOĆE PRI IZRADI STATISTIKA PLATNIH BILANCI

Sustavi za izradu statistika platnih bilanci prvo su se razvili kao nusproizvodi sustava nadzora deviznog prometa: domaće su banke prikupljale podatke o svakoj pojedinoj deviznoj transakciji i njima opskrbljivale priređivače platnih bilanci (uglavnom u središnjim nacionalnim bankama). Taj izvor informacija, nazvan sustavom izvješćivanja o međunarodnim transakcijama (ITRS) ili „izvješćivanjem na osnovi namire" i dalje je primarni izvor izrade statistika PB-a u mnogim zemljama izvan Europske unije.

---

4 Vidi „Priručnik o izvješćima o kvaliteti ESS-a", Radni dokumenti Eurostata, 2009. Vidi također „ESS-ov standard za izvješća o kvaliteti",
Radni dokumenti Eurostata, 2009.

5 Vidi „Priručnik o izvješćima o kvaliteti ESS-a", Eurostat, 2009., str. 65.

6 Vidi http://dsbb.imf.org/images/pdfs/dqrs_bop.pdf.

7 Vidi http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/product_details/publication?p_product_code=KS-RA-10-026.

Ukidanje deviznih ograničenja, sve brojnije i složenije prekogranične financijske transakcije i integrirano upravljanje plaćanjima multinacionalnih poduzeća postepeno su ograničavali obuhvat informacija prikupljenih iz sustava namira. U EU-u je korisnost izvješća utemeljenih na namiri za izradu statistika PB-a još više ograničena pokretima za liberalizaciju tržišta financijskih usluga EU-a[8]. Kako je tradicionalni izvor podataka za izradu PB-a postajao sve manje obuhvatan, europski statističari platnih bilanci razvili su alternativne izvore podataka, u kontekstu smanjenja izvora i sve većeg protivljenja statističkom teretu nametnutom davateljima podataka.

Od 2000. godine priređivači platnih bilanci u EU-u uveli su nove sustave prikupljanja i pripreme podataka. Ti novi sustavi, koji se već primjenjuju u većini država članica EU-a, zasnovani su na spoju različitih istraživanja, a katkad uključuju i ograničene informacije koje su još uvijek raspoložive iz ITRS-a. Više se koriste informacije dobivene izravno od poduzeća ili pojedinaca. Bolje se koriste metode uzorkovanja i procjene. Usklađenost s drugim statistikama, primjerice o nacionalnim računima i robnoj trgovini, pomnije se prati i uspostavljeni su zajednički alati na razini EU-a i područja eura, kako bi se postupak izrade učinio što jednoobraznijim. Jedan je primjer Centralizirana baza podataka o vrijednosnicama, koja omogućuje pripremu podataka o portfeljnim ulaganjima putem promatranja informacija o svakoj pojedinoj vrijednosnici; drugi je primjer mreža inozemnih izravnih ulaganja, koja omogućuje razmjenu mikro-podataka vezanih uz inozemna izravna ulaganja (FDI).

4. RELEVANTNOST

„Relevantnost" je stupanj do kojeg statistike udovoljavaju trenutačnim i potencijalnim potrebama korisnika. Kao rezultat financijske krize, podaci o platnim bilancama (i stanju međunarodnih ulaganja – IIP) privlače veću pozornost korisnika. Statistike PB-a i IIP-a osnovni su alati za analizu vanjskih neravnoteža i također se koriste kao primarni podaci za tri od jedanaest pokazatelja koji su sastavni dio pregleda pokazatelja za Postupak u slučaju makroekonomske neravnoteže (MIP) EU-a[9].

U vježbi ocjene kvalitete PB-a relevantnost se mjeri u pogledu raspoloživosti krajnjim korisnicima podataka koji se zahtijevaju Uredbom o PB-u, pod pretpostavkom da se u Uredbi pravilno odražavaju potrebe korisnika.

Kako potrebe korisnika s vremenom evoluiraju, Komisija je izmijenila zahtjeve za podacima o PB-u u skladu s novim međunarodnim normama. Najnovija Uredba Komisije kojom se mijenja Uredba o PB-u u pogledu ažuriranja zahtjeva za podacima i definicija[10] objavljena je u Službenom listu 27. lipnja 2012. i primjenjivat će se od 1. siječnja 2014.

Kao posljedica nedavnih nevolja na financijskim tržištima, korisnici međutim već sada zahtijevaju detaljne podatke o PB-u i IIP-u koji nadilaze ono što je obuhvaćeno izmijenjenom Uredbom o PB-u. Na primjer, trebaju veću geografsku podjelu i po mogućnosti bilateralne podatke. Korisnici zaduženi za trgovinske pregovore sa zemljama izvan EU-a neprestano ponavljaju zahtjev za informacijama o uslugama „po načinu dobavljanja"[11]. Eurostat vrši pritisak na države članice da dobrovoljno dostave te dodatne informacije.

---

[8] Uredbom 2560/2001 o prekograničnim plaćanjima u eurima, sve transakcije ispod praga od 12 500 eura izuzete su iz statističkog izvješćivanja. Kada je Uredba 2560/2001 revidirana, prag je podignut na 50 000 eura (Uredba (EZ) 924/2009, članak 5. stavak 1.).

[9] http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/excessive_imbalance_procedure/imbalance_scoreboard.

[10] Uredba Komisije (EU) br. 555/2012 od 22. lipnja 2012., SL L 166, 27.6.2012., str. 22.

[11] To bi uključivalo pravljenje jasne razlike između transakcija u ovisnosti o sljedećem: (a) radi li se o usluzi

4.1. Raspoloživost podataka

Mjerilo potpunosti podataka usredotočeno je na raspoloživost podataka koji se traže Uredbom o PB-u. Ona se mjeri kao udio broja pruženih vrijednosti u ukupnom broju traženih vrijednosti. Tablica 1. prikazuje taj pokazatelj po državi članici i po nizovima podataka.

U slučaju **pokazatelja u eurima**, u referentnim tromjesečjima (3. tromjesečje 2011. – 2. tromjesečje 2012. (2011Q3-2012Q2)) sve su države članice u potpunosti udovoljile zahtjevima Uredbe o PB-u.

Za tromjesečnu platnu bilancu raspoloživost podataka bila je stabilna tijekom posljednjih tromjesečja i u prosjeku je iznosila 98 % za referentna razdoblja (2011Q3-2012Q2), što je porast u odnosu na 95 % u prethodna četiri tromjesečja (2011Q3-2011Q2), zahvaljujući povećanju pojedinosti u izvješćima Bugarske, Francuske (100 % od 2012Q1) i Rumunjske.

Što se tiče **međunarodne trgovine uslugama**, raspoloživost podataka neznatno je porasla s 97 % u prethodnoj godini na 98 % za sve tražene ćelije za podatke.

I za **tokove inozemnih izravnih ulaganja i za stanje inozemnih izravnih ulaganja** u referentnom razdoblju 2011. (t + 9), prosjek za EU pao je sa 100 %, koliko je zabilježeno u prethodnoj godini, na 98 % odnosno 99 %. Međutim, ukupna raspoloživost podataka o FDI-u s podjelom po djelatnosti i geografskom podjelom za referentnu godinu 2010. (t + 21) porasla je s 92 % na 95 % za tokove FDI-a te s 95 % na 97 % za stanje FDI-a.

Raspoloživost podataka vrlo je visoka za sva područja platne bilance. Ono malo podataka koji nisu sadržani u izvješćima odnose se na vrlo detaljne stavke i geografsku podjelu ili podjelu po djelatnosti.

---

koja se pruža preko granice („način 1”); (b) radi li se o potrošaču koji prelazi granicu („način 2”); (c) ili se radi pružatelju usluge koji se kreće preko granice („način 4”). Vidi Priručnik o statistici međunarodne trgovine uslugama 2010., poglavlje V.

Tablica 1.: Potpunost podataka

	Euro pokazatelji (t + 2)	**Tromjesečna platna bilanca (t + 3)**	**Međunarodna trgovina uslugama (t + 9)**	**Tokovi FDI-a (t + 9)**	**Stanje FDI-a (t + 9)**	**Tokovi FDI-a (t + 21)**	**Stanje FDI-a (t + 21)**
Belgija	100 %	100 %	100 %	100 %	96 %	39 %	100 %
Bugarska	100 %	93 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Češka Republika	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Danska	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	99 %	99 %
Njemačka	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Estonija	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Irska	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	99 %	99 %
Grčka	100 %	100 %	74 %	100 %	100 %	70 %	100 %
Španjolska	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Francuska	100 %	92 %	100 %	93 %	100 %	100 %	100 %
Italija	100 %	100 %	100 %	100 %	97 %	100 %	63 %
Cipar	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Latvija	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Litva	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	95 %	100 %
Luksemburg	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Mađarska	100 %	98 %	100 %	99 %	96 %	100 %	100 %
Malta	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Nizozemska	100 %	100 %	92 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Austrija	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Poljska	100 %	74 %	100 %	59 %	87 %	76 %	84 %
Portugal	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Rumunjska	100 %	97 %	95 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Slovenija	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Slovačka	100 %	94 %	97 %	100 %	100 %	95 %	96 %
Finska	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Švedska	100 %	94 %	98 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Ujedinjena	100 %	100 %	93 %	99 %	96 %	91 %	91 %
Prosjek EU-a	**100 %**	**98 %**	**98 %**	**98 %**	**99 %**	**95 %**	**97 %**

5. TOČNOST

„Točnost" znači približnost procjena nepoznatim stvarnim vrijednostima. Premda se točnost može mjeriti primarnom statistikom pomoću statističkih pokazatelja kao što su srednja pogreška i varijanca, slični se pokazatelji ne mogu razviti za makroekonomske statistike koje su rezultat velikog broja različitih postupaka prikupljanja i pripreme podataka. U izvješću o kvaliteti PB-a točnost se mjeri promatranjem veličine revizija. Pretpostavlja se da svaka revizija uzima niz podataka koji je bliži stvarnoj vrijednosti.

Revizije ne znače da su napravljene „greške" ili da se kvaliteta podataka s vremenom smanjila. Naprotiv, revizije se vrše kada se dođe do novih izvora podataka i boljih informacija. Dobro uspostavljena revizijska politika o kojoj je javnost obaviještena znak je snage dotičnog statističkog sustava.

Veličina revizija je, međutim, mjerilo kvalitete prve objave određenog niza podataka, u usporedbi s posljednjim podacima stavljenim na raspolaganje. Postoji uzajaman odnos između pravovremenosti i veličine revizija: što prije dođe do prve objave niza podataka, to se veće revizije mogu očekivati kada se budu objavljivali kasniji rezultati za isti niz podataka.

5.1. Stabilnost

Samo preliminarna procjena mjesečne platne bilance raspoloživa je 60 dana nakon referentnog razdoblja („pokazatelji u eurima"), dok je prva potpuna procjena raspoloživa 90 dana nakon završetka referentnog razdoblja. Konačne procjene obično su raspoložive nakon tri i pol godine (14 tromjesečja), ali revizije su moguće i nakon duljih razdoblja.

U Tablici 2. prikazane su srednje vrijednosti revizija tromjesečnih platnih bilanci između podataka dostupnih za t + 60 i t + 90 dana, dok Tablice 3. i 4. prikazuju srednje vrijednosti za revizije od prve do konačne procjene tijekom posljednjih 14 referentnih tromjesečja (2009Q1-2012Q2), izražene u vidu postotka izvorne vrijednosti.

Grafikon 1. prikazuje razliku između prve i zadnje procjene za ukupni tekući račun EU-27.

Revizije za potraživanja bile su najveće 2007., zatim su stalno opadale do 2009. i nakon toga ostale konstantne. Revizije nacionalnih podataka često se izbalansiraju među državama. Procjene agregata EU-27 stoga su prilično stabilne tijekom vremena.

Revizije različitih usmjerenja za potraživanja i dugovanja mogu za ishod imati velike revizije bilance, čak i ako su apsolutne revizije neznatne.

Srednje vrijednosti revizija treba oprezno tumačiti jer mogu biti abnormalno visoke ako su početne procjene bile niske. Pokazatelji za mala gospodarstva vrlo su osjetljivi na taj čimbenik: u nekoliko slučajeva pokazuju ekstremne vrijednosti usprkos činjenici da su apsolutni iznosi i prvih procjena i daljnjih revizija vrlo mali. Općenitije rečeno, oprezno tumačenje potrebno je i u slučajevima (npr. kod izvedenih financijskih instrumenata) kada se mjere neto tokovi (dugovanja minus potraživanja).

Kod **tekućeg računa** zabilježene su vrlo male revizije i na strani potraživanja i na strani dugovanja za **račun roba**, dok su za **račun usluga** vrijednosti revizija općenito bile malo više nego kod roba; međutim, najznačajnije su bile za **druge usluge. Račun prihoda** pod najvećim je utjecajem revizija, a vrlo visoke vrijednosti često se bilježe na stavci prihoda od ulaganja zbog poteškoća na koje priređivači bilance nailaze pri procjenjivanju dobiti iz prvih dostavljenih podataka. Tijekom 14 tromjesečja koja se uzimaju u obzir, srednje revizije općenito su više za stavke **financijskog računa** nego za stavke tekućeg računa, što je odraz razlika i u opsegu i u nepostojanosti prekograničnih

financijskih transakcija. U slučaju EU-a, revizije su bile najveće za **izlazna izravna ulaganja**, **obveze od portfeljnih ulaganja** i **izvedene financijske instrumente**.

Tablica 2.: Srednje vrijednosti revizija za pokazatelje u eurima, 2009Q1-2012Q2, % izvorne vrijednosti

Država članica	Robe		Usluge		Naknade za zaposlene		Prihod od izravnih ulaganja		Prihod od portfeljnih		Prihod od drugih ulaganja		Tekući transferi	
	C	D	C	D	C	D	C	D	C	D	C	D	C	D
BE	0,9	1,2	3,3	3,9	0,6	12,3	16,3	-56,5	-1,9	-	-2,8	-8,5	20,4	7,3
BG	-0,9	0,1	2,8	3,8	4,5	-33,4	98,4	17,7	23,9	-	12,5	22,7	-0,5	-9,6
CZ	0,6	3,1	1,6	31,2	5,2	-3,4	13,0	35,9	11,9	-	-0,8	-12,1	8,6	1,3
DK	0,2	0,1	0,6	0,3	0,5	8,9	0,7	0,0	-0,4	-	0,2	3,0	3,1	1,6
DE	0,2	0,7	0,1	-3,4	1,9	3,3	12,2	0,2	-0,4	-	2,8	2,4	0,1	-3,3
EE	0,0	0,0	0,1	0,0	-2,0	0,3	-6,5	-2,3	-5,3	-	1,5	0,2	1,5	0,1
IE	3,2	9,9	5,7	-1,0	12,9	-0,1	17,5	13,3	4,8	-	-2,2	-5,7	75,5	28,8
EL	-2,0	-1,2	-0,8	-3,9	-3,3	-0,7	47,6	-17,2	-21,0	-	-8,5	-0,5	-0,8	5,4
ES	0,4	-0,1	4,1	1,7	0,5	0,0	2,6	78,3	-0,6	-	-2,6	-6,0	-0,4	-0,5
FR	-1,6	-0,6	-2,3	-4,4	3,5	3,1	12,5	4,9	27,7	-	-15,7	-20,4	19,4	17,9
IT	0,1	0,2	1,6	1,4	7,5	3,8	-0,6	-10,2	-4,1	-	1,8	2,4	4,0	10,4
CY	29,9	8,1	35,9	4,5	21,6	11,3	133,2	114,4	-4,3	-	26,2	20,5	30,1	30,7
LV	-0,2	-1,0	-3,6	-2,8	0,5	-2,6	-54,2	-17,5	0,3	-	-0,9	-3,9	-0,4	-0,5
LT	0,4	0,9	26,1	0,6	12,5	144,9	-278,3	85,8	46,7	-	36,3	107,7	15,3	7,6
LU	5,7	3,8	2,1	3,5	-0,7	-27,1	42,9	127,5	1,2	-	2,8	-3,0	2,1	-0,2
HU	-1,3	-1,1	-2,0	-6,1	554,0	-0,8	23,0	4,2	-1,6	-	4,2	2,2	70,0	52,1
MT	1,3	0,9	3,2	3,5	0,0	0,0	-369,8	18,8	0,6	-	-0,7	-2,5	c	c
NL	-0,2	1,7	3,6	-0,9	-41,4	-23,1	-13,2	-35,1	2,6	-	-46,0	-39,8	-19,8	-2,3
AT	1,5	11,1	6,1	3,2	0,8	1,1	2,2	7,7	0,9	-	0,5	1,9	-1,0	2,3
PL	1,1	1,2	0,5	0,9	-2,9	26,7	-485,0	14,8	-1,7	-	-5,3	35,4	16,9	-0,6
PT	0,4	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,3	7,0	17,8	26,0
RO	0,0	0,1	3,9	2,1	4,5	2,7	189,3	-11,0	4,7	-	19,3	2,0	1,7	-0,6
SI	2,7	6,9	20,1	12,9	0,0	-0,9	1,0	-3,3	-0,2	-	0,2	-0,1	1,9	2,1
SK	3,3	0,5	-6,6	-6,4	79,1	25,7	-252,3	83,9	-7,4	-	-13,1	-15,9	-7,4	65,6
FI	1,2	-1,8	0,2	0,3	0,2	1,0	-2,5	-57,3	-0,2	-	0,1	0,0	17,8	4,5
SE	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,6	0,0	-36,3	-50,8	0,0	-	0,0	0,0	8,8	6,0
UK	-0,8	-0,5	0,1	0,6	2,7	-2,5	125,2	2,0	2,5	-	-5,6	-4,2	23,9	4,1
EU	**0,1**	**0,7**	**1,8**	**-0,4**	**0,7**	**-2,2**	**-1,3**	**-12,7**	**3,8**	**3,5**	**-7,4**	**-7,8**	**0,6**	**4,5**

Tablica 3.: Srednje vrijednosti revizija za glavne stavke tekućeg računa, 2009Q1-2012Q2 (%)

Država članica	Robe		Usluge		Prijevoz		Putovanja		Druge usluge		Naknade za zaposlene		Prihod od izravnih ulaganja		Prihod od portfeljnih ulaganja		Prihod od drugih ulaganja		Tekući transferi	
	C	D	C	D	C	D	C	D	C	D	C	D	C	D	C	D	C	D	C	D
BE	1,1	3,1	9,3	6,0	1,5	2,5	3,0	1,6	15,1	2,5	4,8	29,0	9,6	-3,6	7,1	-	-10,0	-29,8	31,7	11,1
BG	-0,4	1,2	0,6	-0,7	-8,1	-9,1	5,1	4,5	3,5	7,9	2,4	41,7	-92,1	-308,7	3,3	-	3,8	9,5	9,4	-3,9
CZ	2,1	-3,2	1,0	11,3	-8,5	2,3	12,9	-8,4	0,2	-1,2	0,5	6,2	-54,1	12,7	-4,1	-	-6,9	-1,0	11,3	-10,6
DK	0,8	-1,5	4,4	2,9	3,9	6,4	-6,5	1,2	9,1	-3,1	30,5	-0,6	-0,1	-52,9	4,4	-	1,6	-1,4	3,2	-0,7
DE	1,6	1,9	3,5	1,8	2,7	1,6	0,2	0,7	4,4	2,6	7,5	17,0	53,5	-8,7	-2,1	-	8,6	9,8	-0,3	-7,6
EE	-1,6	-1,8	0,3	-1,1	0,5	-5,4	-0,3	4,0	0,2	0,6	-6,8	0,1	14,7	995,4	2,4	-	-0,7	-1,5	-11,2	-5,1
IE	-1,4	-0,2	-1,9	-0,7	-0,1	0,1	13,6	-9,7	-2,5	-0,1	13,7	-4,4	5,9	-6,7	5,3	-	-8,5	-8,7	-1,3	2,5
EL	-1,3	-0,7	-0,2	-0,7	-0,2	-0,6	0,0	0,0	-1,3	-1,7	-1,4	-0,7	312,8	-75,8	0,0	-	-2,7	-1,4	-0,5	0,5
ES	0,5	-0,3	1,3	1,9	1,8	5,5	3,0	0,5	0,6	0,5	1,9	-1,1	39,5	17,6	-0,5	-	0,8	-0,3	2,9	1,2
FR	0,0	-1,2	23,1	12,0	3,7	3,8	4,4	-0,1	42,4	29,4	16,1	-5,7	31,8	34,0	0,0	-	4,8	0,1	34,9	40,2
IT	-0,3	0,6	8,0	5,6	0,1	0,5	0,7	0,1	21,7	12,7	245,7	67,9	158,1	34,9	0,6	-	21,7	-1,0	33,9	8,5
CY	-24,5	-7,1	3,1	7,3	1,2	5,2	-4,5	10,2	5,8	8,7	12,0	6,1	51,0	53,5	0,5	-	4,3	5,6	-6,3	-2,6
LV	-0,6	-0,1	-0,5	-1,6	-0,3	2,5	0,2	0,0	-1,4	-3,6	-3,2	2,5	50,5	-21,9	-5,7	-	-1,0	-2,0	0,1	-0,2
LT	-0,1	-1,4	2,1	6,0	-0,1	1,1	13,5	25,3	-4,2	-3,0	24,2	26,0	195,3	16,6	-8,2	-	-3,0	-29,6	-6,1	17,9
LU	-0,8	1,0	-7,3	-0,8	-0,4	-2,2	14,4	0,9	-7,9	-3,4	0,3	11,3	11,9	13,9	0,1	-	-10,9	-21,9	-2,2	-0,7
HU	-5,6	-0,2	2,6	0,1	-1,0	-1,4	0,0	-13,2	4,7	3,5	-3,6	-17,6	61,0	46,1	1,7	-	-0,4	1,5	9,4	0,5
MT	17,8	17,9	4,0	30,2	1,3	10,1	c*	c*	16,4	45,3	-0,8	-4,7	-122,6	-630,7	0,1	-	-0,1	0,2	c*	c*
NL	-1,2	-1,0	-0,1	2,1	-0,1	0,8	-1,8	0,0	-0,1	2,6	-0,5	63,9	31,1	27,5	2,3	-	-1,5	-5,1	-21,3	-6,2
AT	0,7	-1,0	1,8	0,4	1,6	1,1	-0,5	0,7	2,8	-0,3	-0,2	-5,9	24,7	56,4	2,4	-	0,5	-0,2	-0,8	-2,3
PL	-0,5	-1,4	-1,2	0,8	1,3	2,4	-2,8	5,7	-0,9	-2,0	-22,7	203,1	163,1	-22,2	8,0	-	0,0	-0,3	-34,4	-14,2
PT	-0,4	0,0	0,3	-0,1	0,1	-1,6	0,0	0,3	1,1	0,7	0,1	8,5	21,2	2,2	0,4	-	15,3	-4,0	-8,5	-10,7
RO	-0,1	1,3	2,3	-8,9	-5,4	-22,5	2,7	-0,2	5,6	2,6	4,6	1,4	-662,5	-277,7	0,3	-	22,7	-4,4	-0,5	-4,2
SI	0,3	-0,1	-7,2	-1,9	6,1	0,1	-0,4	-6,5	0,7	3,6	91,3	-8,7	-137,7	-26,2	-1,2	-	-0,2	2,3	3,6	17,5
SK	-0,4	-0,5	-1,8	-1,0	-0,9	-5,0	-3,9	6,5	-2,6	0,6	-12,3	-29,6	186,5	118,9	-	-	-1,0	-3,1	-20,5	-20,6

														1,0						
FI	1,0	0,7	10,8	18,7	12,3	4,1	3,2	2,0	c*	c*	0,3	6,2	13,2	506,3	-4,7	-	0,3	3,2	-1,9	7,0
SE	0,2	0,5	-1,3	-0,1	-0,9	-3,9	-5,9	-2,8	0,1	1,9	2,0	-3,6	7,7	51,4	3,0		-5,0	-10,7	-8,4	0,5
UK	0,2	-0,1	5,4	0,0	1,8	-1,1	8,6	1,4	5,7	-1,2	8,8	-3,4	-2,5	7,5	0,5	-	9,9	3,9	20,1	8,2
EU	**0,3**	**0,3**	**4,9**	**2,9**	**1,6**	**1,7**	**2,0**	**0,1**	**7,0**	**3,8**	**13,9**	**19,2**	**16,0**	**8,7**	**-0,7**	**-2,3**	**1,2**	**-3,3**	**1,6**	**1,7**

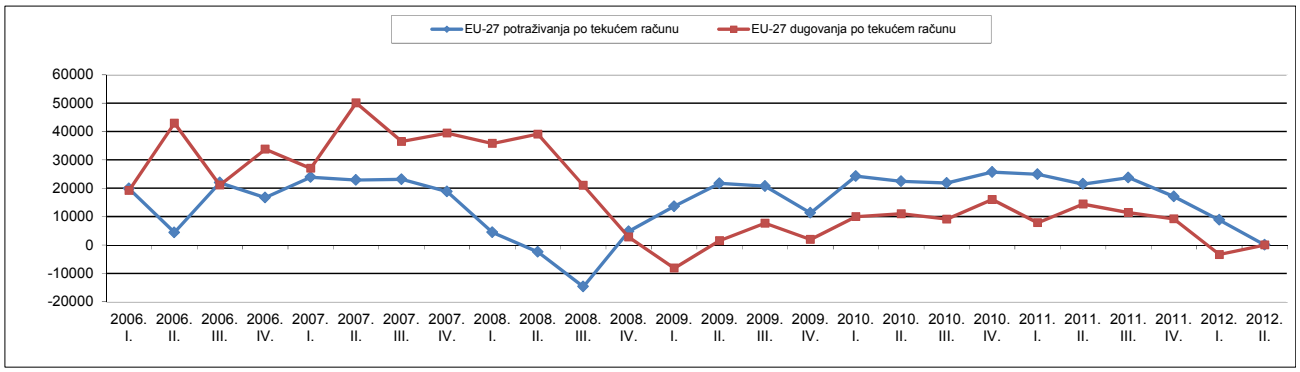
*c – povjerljivo

Tablica 4.: Srednje vrijednosti revizija za glavne stavke financijskog računa, 2009Q1-2012Q2

Srednja vrijednost tromjesečne PB za FINANCIJSKI RAČUN (%)							
Država članica	Izlazna izravna ulaganja	Ulazna izravna ulaganja	Imovina od portfeljnih ulaganja	Obveze od portfeljnih ulaganja	Imovina od drugih ulaganja	Obveze od drugih ulaganja	Izvedeni financijski instrumenti
BE	33,2	1,6	-90,5	-13,2	30,5	8,2	132,4
BG	-182,6	-154,4	59,1	-7,5	-920,6	-45,7	6,7
CZ	-89,4	683,4	-41,4	0,0	-20,2	-1802,9	-14,0
DK	-3,1	180,0	-40,2	-10,9	-4,7	0,7	-14,7
DE	141,7	32,0	-2,5	15,9	45,3	2,8	35,6
EE	38,3	110,3	3,4	66,9	2,3	-94,6	-13,3
IE	47,1	38,2	-35,4	87,9	-14,7	-3,8	18,0
EL	-557,7	-131,7	54,4	0,4	1,2	1,3	-1,1
ES	207,2	48,7	25,0	-3,8	-3,1	-14,7	-29,6
FR	-7,5	-17,6	-30,7	4,5	-29,4	-29,4	-359,2
IT	161,8	-23,7	-156,0	-1,9	-1330,6	11,1	697,3
CY	314,7	296,8	-16,5	-258,3	-170,3	-87,4	-21,6
LV	-36,1	-63,9	-207,3	34,2	-22,3	8,0	10,7
LT	-87,5	188,9	-3,3	-29,9	73,9	3,7	-16,7
LU	-142,3	64,8	-8,5	-14,6	79,1	-0,1	1721,6
HU	-84,9	52,4	46,2	4,0	-2,0	33,4	-2,8
MT	-9,1	-101,3	-5,1	-49,4	0,2	2,1	-3,2
NL	-51,7	121,8	-5,3	10,1	-257,4	34,7	14,8
AT	114,9	52,7	-2,7	5,9	-7,3	16,8	-225,7
PL	275,5	-34,4	-50,4	1,2	66,1	-17,5	-2,3
PT	-364,4	-94,3	-15,2	39,8	-39,5	-14,5	-9,4
RO	473,5	-131,2	-167,0	-18,5	-41,3	42,5	40,1
SI	-23,5	35,3	5,3	12,0	-20,3	43,8	-2028,6
SK	16,3	64,0	98,6	15,0	-25,3	82,9	-0,4
FI	249,3	-140,1	4,9	20825,7	9,9	-3,1	23,7
SE	87,6	-51,4	7,2	17,1	-148,4	-34,1	-38,2

UK	-3,6	32,6	159,9	8,8	1,5	87,6	-14,4
EU	**35,2**	**9,0**	**4,0**	**-32,1**	**-3,7**	**10,9**	**70,5**

Grafikon 1.: Razlike između prve i zadnje procjene za tekući račun EU-27, 2005Q1-2012Q2, u milijunima eura

6. PRAVOVREMENOST I PRECIZNOST

Preciznost se mjeri u pogledu ispunjavanja rokova za dostavu podataka određenih Uredbom o PB-u. U Tablici 5. analizira se preciznost statistika platne bilance. Vidljivo je da su države članice, uz malen broj iznimaka, bile u stanju poštovati rokove za sve nizove podataka.

Pravovremenost se također može mjeriti kao razmak između referentnog razdoblja koje obuhvaća niz podataka i trenutka kada su ti podaci stavljeni na raspolaganje korisnicima. Trenutačno se podaci o PB-u podnose Eurostatu 90 dana po završetku referentnog razdoblja. Izmijenjenom Uredbom o PB-u uzimaju se u obzir zahtjevi korisnika za pravovremenijim statistikama pa je rok za izvješća s trenutačnih 90 dana smanjen na 85 dana od 2014., 82 dana od 2017. odnosno 80 dana od 2019. godine nadalje.

Tablica 5.: Preciznost dostava podataka

	Euro pokazatelji*	**Tromjesečna platna bilanca***	**Međunarodna trgovina uslugama**	**Inozemna izravna ulaganja – tokovi**	**Inozemna izravna ulaganja – stanje**
Rok:	***referentno razdoblje + mjeseca***	***referentno razdoblje + 3 mjeseca***	***referentno razdoblje + 9 mjeseci***	***referentno razdoblje + 9 (ili 21) mjeseci****	***referentno razdoblje + 9 (ili 21) mjeseci****
Belgija	-1	-1	0	-3	24
Bugarska	-10	-13	0	-2	-2
Češka Republika	-2	-9	-8	11	-6
Danska	-16	-8	0	-3	-3
Njemačka	-7	-6	-3	-5	-17
Estonija	-1	-20	-35	-21	-21
Irska	-4	-5	-17	-2	-2
Grčka	-7	-4	-2	-4	-3
Španjolska	0	-2	-1	-2	-2
Francuska	-3	-3	0	-3	-3
Italija	-1	-4	0	0	0
Cipar	0	-1	-1	-3	-3
Latvija	0	-23	-25	-27	-27
Litva	-2	-5	0	-2	-2
Luksemburg	-9	-2	-1	-3	0
Mađarska-	-3	-1	0	-2	-2
Malta	0	-4	-10	-3	-3
Nizozemska	-15	-9	-3	-5	-3
Austrija	-3	-4	-4	-58	-58
Poljska	0	-2	-3	-3	-2
Portugal	-5	-6	-7	-10	-10
Rumunjska	-1	-6	-2	-4	-4
Slovenija	-16	-17	-86	-30	-30
Slovačka	0	0	0	-5	-5
Finska	-4	-12	-7	-9	-9
Švedska	-2	-9	-1	-2	-2
Ujedinjena	0	1	-1	-2	-2

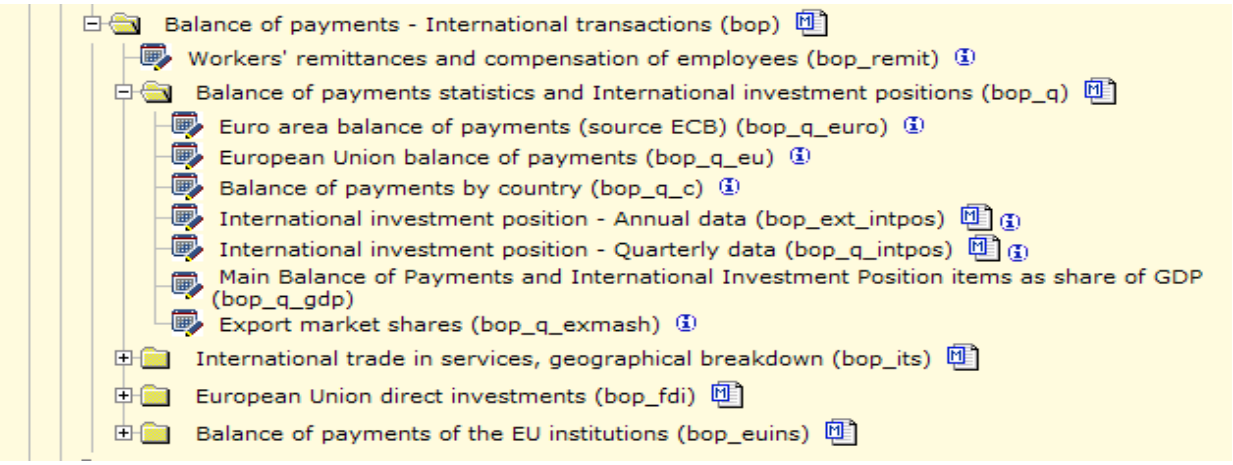
*Za pokazatelje u eurima i tromjesečne platne bilance, prosječna preciznost za četiri dostave podataka (2011Q3-2012Q2)
**Za FDI (i tokove i stanje) postoje dva odvojena zahtjeva za podacima s različitim rokovima: 9 mjeseci i 21 mjesec po završetku referentnog razdoblja. Oba niza podataka, međutim, moraju se dostaviti u isto doba godine, krajem rujna.

7. DOSTUPNOST I JASNOĆA

Podaci o platnoj bilanci za države članice EU-27 dostupni su besplatno na internet stranici Eurostata (Eurobase) na adresi: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database.

Ustrojeni su kao što je prikazano na Slici 1.

Slika 1.: Podaci o platnoj bilanci dostupni internetom za sve korisnike

I broj podataka i sadržane pojedinosti o platnim bilancama koje se pružaju internetom s vremenom se stalno povećavaju. Redovito pružanje podataka o doznakama radnika započelo je u veljači 2010. Zbog sve većeg zanimanja za nacionalne podatke o PB-u i IIP-u, 2011. godine započelo se s duljim vremenskim serijama, dubljim geografskim podjelama i potpunijim tablicama. Godine 2011. stvorene su nove tablice koje se odnose na „Glavne stavke platne bilance i stanja međunarodnih ulaganja kao udio u BDP-u" i „Tržišni udio izvoza" i počeli su se pružati tromjesečni podaci o stanju međunarodnih ulaganja. U travnju 2013. Eurostat je počeo pružati detaljnije informacije vezane uz tromjesečni financijski račun PB-a.

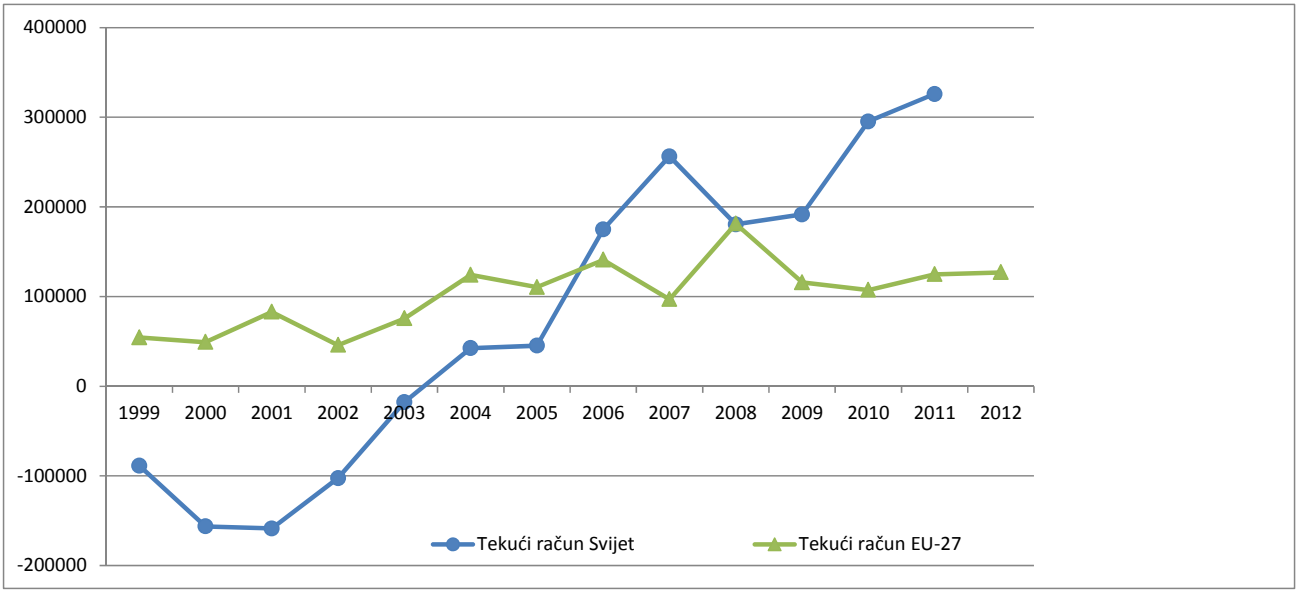
8. USPOREDIVOST

„Usporedivost" se odnosi na razlike koje se mogu uočiti kada se statistički podaci o istom području uspoređuju između geografskih područja ili tijekom vremena.

Izvješćem o kvaliteti PB-a mjeri se usporedivost u prostoru promatrajući asimetrije. Eurostat redovito objavljuje tablice u kojima se naglašavaju najustrajnije asimetrije za svaku državu i stavku te se potiče države da se pozabave problemima koji leže u njihovoj osnovi putem bilateralnih kontakata i razmjene detaljnijih informacija. Također je uspostavljena mreža inozemnih izravnih ulaganja (FDI) koja omogućuje razmjenu bilateralnih podataka o FDI-u te se očekuje da će se time s vremenom smanjiti asimetrije u FDI-u.

U Grafikonu 2. uspoređuju se asimetrije u EU-27 i u svijetu. Premda asimetrije EU-27 ni u kom slučaju nisu beznačajne (predstavljaju 0,8 % BDP-a Europske unije), stabilne su još od 2004. godine. Razne inicijative koje Eurostat poduzima kako bi riješio problem asimetrija u EU-27 očigledno donose rezultate.

Grafikon 2.: Asimetrije u EU-27 i u svijetu, ukupni tekući račun, 1999. – 2012., u milijunima eura

9. USKLAĐENOST

Usklađenost se usredotočuje na dosljednost statističkih podataka stvorenih za različite svrhe. Izvješćem o kvaliteti PB-a ova se komponenta mjeri promatranjem kako unutrašnje konzistentnosti (poštovanje pravila cjelovitosti, usklađenost između tromjesečnih i godišnjih podataka te veličine pogrešaka i propusta) tako i vanjske konzistentnosti (usklađenost između podataka o PB-u i sličnih statistika iz različitih statističkih okvira). Vanjska konzistentnost bilančnih podataka o robama i statističkih podataka o vanjskoj trgovini (FTS) (koje proizvode Intrastat i Extrastat) redovito se prati.

9.1. Unutrašnja konzistentnost

Unutrašnja konzistentnost mjeri se promatranjem vrijednosti neto pogrešaka i propusta. Neto pogreške i propusti čine preostalu stavku u poravnanju računa. Katkad pogreške u kompilaciji neutraliziraju jedne druge. Kao posljedica toga, veličina ove preostale stavke ne mora nužno biti znak cjelokupne točnosti izvještaja.

Neto pogreške i propuste pomno prate nacionalni priređivači PB-a: visoke vrijednosti ili stalni porasti znak su problema u kompilacijskim sustavima koji se moraju prepoznati i riješiti.

Tablica 6. prikazuje prosječnu relativnu pogrešku zabilježenu u državama članicama u razdoblju od 2009. do 2011. Ona je jednaka prosjeku apsolutne vrijednosti neto pogrešaka i propusta tijekom predmetnoga razdoblja (mjerena kao udio u prosječnim potraživanjima i dugovanjima po tekućem računu), prema zabilježbama u tromjesečnim platnim bilancama država članica. Za razdoblje od 2009. do 2011. pet država članica (Italija, Danska, Švedska, Finska i Irska) zabilježilo je vrijednost oko 10 % za taj pokazatelj. U usporedbi s razdobljem od 2008. do 2010. godine, veličina pogrešaka i propusta neznatno se smanjila u Bugarskoj, Finskoj i Švedskoj. Vrijednosti pogrešaka i propusta u Italiji i dalje su visoke, a posljedica su prelaska na potpuno nov sustav prikupljanja i pripreme.

Tablica 7. prikazuje kumulativni relativni zbroj pogrešaka i propusta (E&O), izračunat za svako razdoblje kao kumulativni zbroj E&O podijeljen s ukupnim tekućim računom (zbroj potraživanja i

dugovanja). Ovim se pokazateljem ocjenjuje ustrajnost predznaka pogrešaka i propusta, na način da se pokazuju manje vrijednosti za države članice kod kojih pogreške i propusti mijenjaju predznak, što je pokazatelj da E&O nisu sustavne. Pet država članica (Danska, Italija, Poljska, Slovačka i Finska) zabilježilo je 2011. vrijednost veću od 10 % za ovaj pokazatelj.

Tablica 6.: Prosječna relativna pogreška, 2009. – 2011.

Belgija	1 %	**Francuska**	8 %	**Austrija**	4 %
Bugarska	6 %	**Italija**	12 %	**Poljska**	5 %
Češka Republika	2 %	**Cipar**	3 %	**Portugal**	2 %
Danska	10 %	**Latvija**	2 %	**Rumunjska**	5 %
Njemačka	4 %	**Litva**	1 %	**Slovenija**	2 %
Estonija	2 %	**Luksemburg**	0 %	**Slovačka**	4 %
Irska	9 %	**Mađarska**	2%	**Finska**	9 %
Grčka	3 %	**Malta**	4 %	**Švedska**	10 %
Španjolska	3 %	**Nizozemska**	4 %	**Ujedinjena**	4 %

Tablica 7.: Kumulativne relativne pogreške i propusti, 2011.

Belgija	1 %	**Francuska**	3 %	**Austrija**	0 %
Bugarska	9 %	**Italija**	-12 %	**Poljska**	-17 %
Češka Republika	-4 %	**Cipar**	2 %	**Portugal**	-2 %
Danska	-19 %	**Latvija**	4 %	**Rumunjska**	-4 %
Njemačka	4 %	**Litva**	0 %	**Slovenija**	0 %
Estonija	-1 %	**Luksemburg**	0 %	**Slovačka**	-12 %
Irska	-5 %	**Mađarska**	-5 %	**Finska**	-19 %
Grčka	-2 %	**Malta**	7 %	**Švedska**	-1 %
Španjolska	-2 %	**Nizozemska**	-4 %	**Ujedinjena**	0 %

9.2. Vanjska konzistentnost

Vanjska konzistentnost odnosi se na usklađenost između podataka iz PB-a i sličnih statističkih podataka iz različitih statističkih okvira.

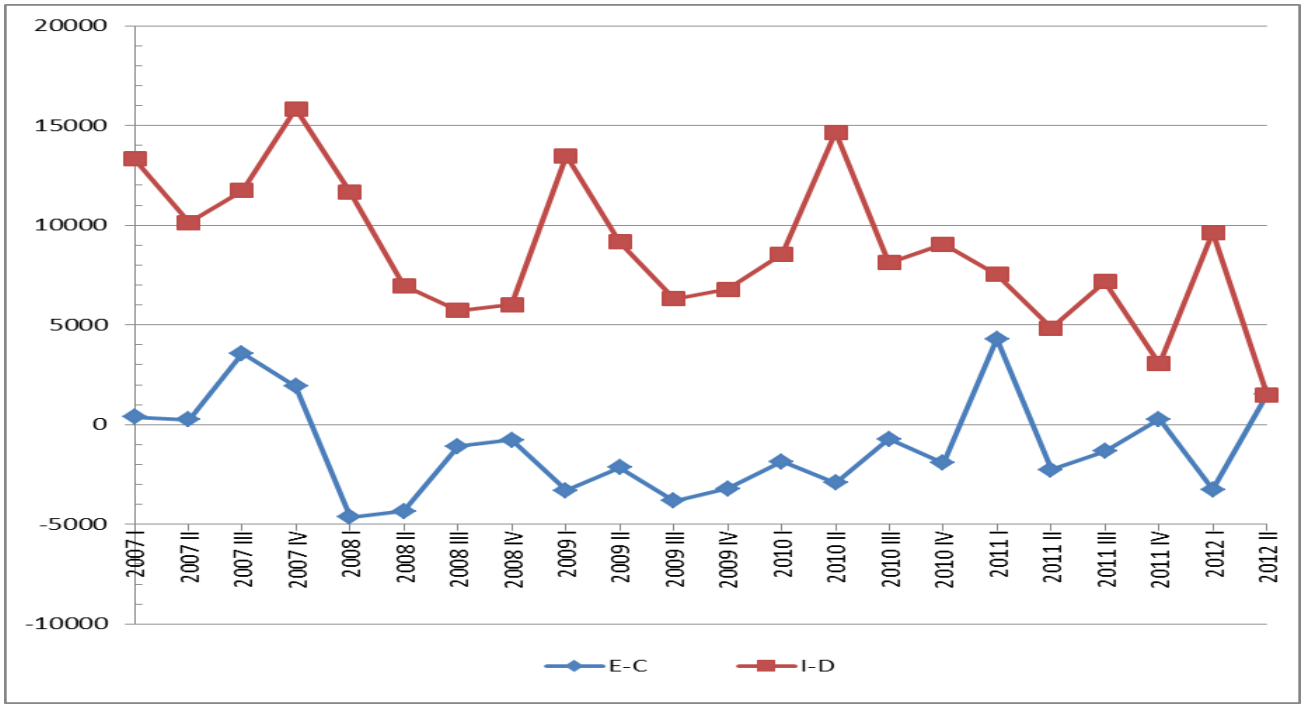
Eurostat redovito prati vanjsku konzistentnost vezanu uz robe prema dostavljenim podacima o PB-u i statističkim podacima o vanjskoj trgovini (FTS). Pri usporedbi ta dva niza podataka treba uzeti u obzir metodološke razlike između PB-a i FTS-a. Glavne se razlike odnose na činjenicu da je kod PB-a potrebna promjena vlasništva da bi se transakcija zabilježila, dok FTS bilježi fizička kretanja robe preko granice, uz primjenu različitih metoda vrednovanja[12]. Jedan primjer te razlike je odnos prema

[12] Uvoz/dugovanja vrednuju se kao FOB (*free on board* – ukrcaj bez troškova) u PB-u, ali kao CIF (*cost, insurance and freight* – cijena, osiguranje i vozarina) u FTS-u.

nemonetarnom zlatu koje promijeni vlasnika ali ga se fizički ne prenese preko granice u zemlju novog vlasnika; to zlato nije uvršteno u FTS, ali je uvršteno u PB.

Sveukupna konzistentnost podataka u FTS-u i u PB-u može se brzo ocijeniti promatranjem vremenskih nizova razlika između vrijednosti potraživanja/izvoza i dugovanja/uvoza raspoloživih iz navedena dva statistička okvira, što je prikazano u Grafikonu 3. za agregat EU-27. Konzistentnost podataka o robama u PB-u i u FTS-u posljednjih se godina popravila, a razlika se stabilizirala na prilično niskim razinama.

Grafikon 3.: Roba — razlika između FTS-a i PB-a, EU-27 i partneri „izvan EU-27"

10. ZAKLJUČCI

Stupanje na snagu Uredbe o PB-u dovelo je do većeg usklađenja statistika platnih bilanci širom Europske unije i do veće raspoloživosti podataka korisnicima.

Ovaj radni dokument pokazuje da sve države članice, uglavnom pravovremeno, šalju izvješća s podacima o PB-u koje zahtijeva Eurostat u skladu s Uredbom o PB-u. Krajnjim je korisnicima danas dostupno mnogo više podataka o PB-u nego krajem 1990.-ih godina: raspoloživo je više pojedinosti o transakcijama i geografskoj podjeli, povećala se učestalost i pravovremenost podataka i rekonstruirani su dulji vremenski nizovi za potrebe gospodarskih analiza. Više se koriste procjene, čime se povećava važnost izvješća o kvaliteti koja omogućavaju redovit nadzor stabilnosti i konzistentnosti podataka.

Kao rezultat financijske krize korisnici pomnije proučavaju podatke i o PB-u i o IIP-u. Eurostat i nacionalni priređivači ulažu napore kako bi podaci o BP-u i IIP-u u potpunosti udovoljili potrebama širokog kruga korisnika.

Sljedeća vježba ocjene kvalitete PB-a započet će u siječnju 2014. godine.